

Nova — neznosna bremena.

Beograd, 22. jun.

Ko se je sestavljal proračun, so poslanci Jugoslov. kluba pri vsaki priliki opozarjali na nejednaka bremena, katera nosijo državljani v naši državi, osobito na preveliko obremenitev prečanskih krajev; poslanci vladnih strank so imeli vedno jeden in isti odgovor, da se bodo davki v celi državi izjednačili. Finančno ministertvo je na zahtevo finančnega odbora moralo vsak mesec priobčevati izkaze o plačilu davkov itd. v posameznih mesecih in o državnih izdatkih.

✓ Sloveniji iztirjujejo polovico preveč davkov.

Iz teh izkazov se je videlo, da prečanski kraji, osobito Slovenija, še mnogo več plačajo, kakor jim gre po proračunu. Neposrednih davkov na primer je plačala Slovenija v 6 mesecih 51 milijonov dinarjev, dočim je bilo predpisano za celo leto 44 milijonov dinarjev, plačala je v prvem polletju 115 odstot. za celo leto predpisanega davka. Ko je na te in druge nejednakosti v svojem govoru dne 11. junija opozarjal poslanec Vlad. Pušenjak, so se iz klopi poslancev vladne stranke čuli klici: «Mi hočemo izjednačiti davke v celi državi.»

Vlada se boji resnice.

Obljubam pa niso sledila dejanja. Ze lansko leto predloženi načrt zakona o neposrednih davkih je bil tak, da bi ostale stare nejednakosti, četudi bi na papirju bilo izvršeno izjednačenje. To mnenje niso samo zastopali poslanci raznih strank iz prečanskih krajev, ampak tudi ugledni hrvatski in slovenski finančni strokovnjaki in vseučilišni profesorji, ki so v strokovnih časopisih, predavanjih itd. izrekli uničujočo kritiko nad vladnim načrtom. Vlada se je zbalala odpora v finančnem odboru in ni pritiskala na narodno skupščino, da reši predloženi zakonski načrt, ker se ji ni zdelo varno — pred volitvami izpeljati neznosno obremenitev državljanov.

Zopetno strašno povišanje davkov — celo za pol leta nazaj.

Kakor strela iz jasnega neba je iznenadila vse politične kroge vest, da predloži vlada ob enem z dvanajstimi za mesec julij, avgust in september zahtevo po zvišanju dohodkov. Običajno je, da se v dvanajstih, ki so nadomestilo rednega proračuna, ki se ni pravočasno v zbornici sklenil, zahtevajo le krediti za dobične mesece na podlagi proračuna prejšnjega leta, da se izbegava vsem izvanrednim izdatkom in drž. dohodkom, kateri se naj dovolijo na podlagi rednega proračuna.

Zemljiški davek poviša vladna večina petkrat.

Sedanji minister je zapustil to pot in zahteva v členih 15, 16 in 17 zakona o dvanajstih za celo leto 1923 — torej tudi za pol leta nazaj — izvanredno doklado na predpisane neposredne davke, z vsemi državnimi dokladami vred in sicer se naj plača pri zemljiškem davku na vsaki dinar davka in doklad pet dinarjev izvanredne doklade, na vse ostale neposredne davke pa 30 odstot. doklade. Da bi nekoliko potolažil in pomiril razburjeno ljudstvo, trdi finančni minister, da je ta doklada le začasna, kar pa nikdo ne verjame ter dovoli — milostno neke izjeme. Te izvanredne doklade se po

«Dedca se loteva nepotrpežljivost!» je dejal Cochran. «Bom že moral jaz poskusiti in storiti, kar morem in kakor morem, ker nas hoče tale odurni človek pustiti na cedilu.»

Pa na vso srečo je še o pravem času rešila kočljivi položaj — ženska.

«Gospod Fardet,» ga je nagovorila gospa Belmont, Francoz ste, sin naroda, ki se ponaša s svojim viteštvom do žensk, posebno do tistih, ki so stiski in nesreči! Ali se naj kedaj reče o vas, da so vam užaljena osebna čustva branila se postaviti za tri nesrečne, uboge ženske —?»

V hipu je bil plemeniti Francoz na nogah. Roko si je položil na srce in vzdiknil:

«Vi, gospa, vi razumete moja čustva, — čustva Francozal žensko v sili zapustiti, — tega ne bo storil sin viteškega naroda, — nikdar ne! Poskusil bom, kar je v mojih močeh —! Torej Mansur, pa povejte temule svetemu možku, da sem pripravljen se pogovarjati z njim o zveličavnih vprašanjih njegove vere!»

In lotil se je svoje naloge z vso vneom. Vsi so se čudili njegovi duhovitosti in navihanosti.

Govoril je z glasom človeka, ki kaže globoko zanimanje za stvar, ki je popolnoma prepričan o tem, kar je čul, — le da ga še samo eden edini dvom zadržuje od popolnega izpreobrnjenja. Toda ko se je modremu molahu posrečilo, od straniti ta edini dvom, je še vedno tičal v Fardetovi «verni» duši kje kak trdovraten trn, ki mu je branil, da se ni mogel «z vsem srcem in prepričanjem» odločiti za vero Mohamedov.

In njegovi dvomi, njegova vprašanja so bila tako spretno pomešana z laskavimi pokloni za molaha in s pobožnimi zahvalami za Alaha, ki jim je poslal «tako modrega moža in globoko učenega bogoslovca za misijonarja», da so ohlapni žakljivi pod molahovimi srečnimi očmi dregetali od blaženega zadovoljstva in da ni opazil, kako ga je pretkani Fardet vlekel od dvoma do dvoma, od ene razlage v drugo, in kako je vijoličasti mrak zagrinjal modro večerno nebo in se izpreminjal v nočno temo in da so velike srebrne zvezde zasijale med filogolisastimi kronami visokih palm —.

načrtu vlade ne bodo pobirale od invalidskega davka, davka na poslovni promet, davka državnih in avtonomnih usadnikov, davka na puške, druge takse v Hrvatski in Sloveniji ter Vojvodini, nadalje od sledečih doklad: duhovniških bir v Srbiji in Črni gori, doklad na tobačne sadeže v Bosni in Hercegovini, zdravstvenih in šolskih doklad v Sloveniji in zdravstvenih doklad v Vojvodini. Zakonski načrt ne upošteva celih vrst doklad v Sloveniji, kakor na primer cestne, rentabilitetne itd., katere bi naj bile proste tega izvanrednega davka.

Koliko bo znašalo zvišanje?

Od zemljiškega davka bo znašal po njegovem načrtu povišek 430 milijonov dinarjev, od ostalega neposrednega davka 81 milijonov, v celem čez 511 milijonov dinarjev. V celem bodo najrevnejši sloji in sicer kmetje, delavci in mali obrtniki morali plačati čez pol milijarde dinarjev ali čez dve milijardi kron novih, zvišanih davkov. Bati se je pa, ker je fin. minister predložil jako površen proračun glede teh novih doklad, da bodo iste znašale okrog 1 milijarde dinarjev ali štiri milijarde kron.

Strahovito obdačena Slovenija.

Koliko odpade na Slovenijo? Doklade na zemljiški davek bi znašale okrog 31 milijonov dinarjev, doklade na ostale neposredne davke nad 6 milijonov dinarjev, v celem okrog 37 in pol milijona dinarjev ali 150 milijonov kron; na vsako osebo v Sloveniji pride novo obdačenje 150 kron.

Naši poslanci v ostrem boju proti vladi.

V seji finančnega odbora dne 21. t. m. so vse stranke, izvzemši srbskih radikalev ostro nastopile proti temu vladnemu predlogu in opozarjale na nedogledne posledice. V imenu Jugoslovanskega kluba so odločno nastopili poslanci J. Vosenjak, dr. Kulovec in Vlad. Pušenjak, opozarjali na davčno nejednakost v državi, preveliko obremenitev Slovenije, ki plačuje visok dohodninski davek, grajali način, ki ni v modernih državah običajen, osobito pobiranje za pol leta nazaj, protestirali proti preveliki obremenitvi kmetkega stanu, kateremu preti ubužanje, a vse zastoj. Minister financ je izjavil, da denar nujno potrebuje in poslanci vladne večine, 17 po številu, med njimi dva Nemca, so glasovali za novo obremenitev, ki bo najhujše zadela kmeta, dočim so ostali poslanci, člani finančnega odbora, 13 po številu, med njimi tudi člani Jugoslovanskega kluba, glasovali proti novemu obdačenju.

Prejšnja vladna večina glavni krivec. — Pucelju in Zerjavu se zahvalite za nove davke.

Kdo je povzročil to težko, novo obremenitev kmetkega ljudstva? V prvi vrsti prejšnja koalicijska vlada, v kateri je sedel i g. Ivan Pucelj, zastopnik SKS, ki je strašno slabo gospodarila, razsipavala denar za Orjuno in Sokola in nepotrebna gledališča, potovanja itd. povzročila padec dinarja in s tem podraženje vseh potrebščin za državo, «darovala» okrog ene milijarde za nepotrebno mobilizacijo in vojne namene, zapravila notranje državno posojilo in ameriškano posojilo tako, da ni preostalo za slavno Puceljevo železnico, ne za od samostojnežev toli hvalisano zvezo St. Janž—Sevnica niti groša. Kako sijajno je prejšnja vlada (Pašič—Zerjav—Pucelj) gospodarila, je najboljši dokaz izjava fi-

«Kar zadeva globlje proučevanje islama, ki o njem govorite, moja sladka ovčica,» je dejal molah, «vam povem, da sem študiral na vseučilišču El-Azhar v Kairi in da mi je dobro znano vse to, o čemer pripovedujete. Toda učenje vernege mohamedana ni podobno učenju nevernikov in ne spodobi se, da bi pregloboko in preradovedno brskali po skrivnostih Alahovih. Nekatere zvezde imajo repove, o moja sladka ovčica, druge pa ne —. Pa kaj nam koristi, ako vemo, katere so ene in katere so druge! Alah je ustvaril ene in druge in vse so varne v njegovi roki. Nikar vas torej naj ne vznemirja goljufiva učenost zapada, o dragi moji prijatelj, vedite, da je le ena modrost, ta namreč, izpolnjevati voljo Alahovo, kakor jo je zapisal njegov prerok v tej le knjigi. — In sedaj, o moje ovčice, — se je obrnil k vsem — «sedaj vidim, da ste pripravljene vstopiti v sveto našo vero. In čas je že, kajti glas trobente nam oznanja, da bomo odrinili odhod in slavni emir Abd Er-rahman je zapovedal, da se morate odločiti na to ali na ono stran, preden zapustite oazo.»

«Ampak, častiti oče,» se je obotavljal Fardet, «par pomislekov še imam, ki bi o njih rad slišal vaše učeno mnenje, kajti zares pravi užitek je, poslušati vaše modre besede in vaša razločna pojasnjevanja, posebno ker —»

Pa molah je vstal, sum se mu je vzbudil in žarek nezaupnosti je zasijal v njegovem edinem očesu.

«Tiste pomisleke,» je dejal, «vam lahko pojasnim pozneje. Skupno bomo potovali do Kartuma in zelo vesel bom, če bom videl, da napredujete in rastete med potom v modrosti in čednosti.»

Šel je k ognju, se sklonil z okorno počasnostjo obilnega moža in se vrnil k ujetnikom z dvema položganima vejama, ki ju je križem položil na tla prednje.

V gručah so prišli derviši bližje, da bi videli, kako bodo «novoižpreobrnjeni» sprejeti v Mohamedovo vero. Obstopili so ujetnike in molaha, njihove visoke koščene postave so temno štrlele v večerni mrak in nad njimi so se zibale na dolgih vratovih ošabne glave kamel.

«Sedaj torej!» je začel molah in v njegovem glasu ni bilo več tiste blagohotne maziljenosti, ki je čonca

nančnega ministra, da je ob nastopu službe našel blagajne — prazne.

Srbska radikalna stranka drugi krivec.

V drugi vrsti je krivec sedanja radikalna vlada, ki nadaljuje davčno politiko male, predvojne Srbije, ki nima smisla za obupen gospodarski položaj kmeta in delavca. Enoten nastop vseh strank napram njeni davčni politiki dovolj jasno kaže, da je na krivem potu in da naj svojo davčno politiko vodi na ta način, da obremeni tiste sloje, ki ne trpijo pod pezo neznosnih davkov, da naj ne tira kmeta in delavca v obup, naj ne pospešuje bega našega ljudstva iz dežele v tovarne ali pa celo v Ameriko.

Radič, Radič, kje čepiš?

Tretji in ne najmanjši krivec je Stjepan Radič, ki obljublja ljudem zlate gradove, a sedi v Zagrebu ter ne poskusi niti se boriti za življenske interese kmetkega ljudstva. Kmetje v Sloveniji se naj za 37 in pol milijona novih davkov, kmetje v Hrvatski za 94 milijonov dinarjev, kmetje v Bosni za 92 milijonov dinarjev, kmet je v Dalmaciji se naj za 6 milijonov dinarjev novih davkov zahvalijo Radiču. Ako bi bil Radič v Beogradu bi opozicija proti novim davkom štela okoli 180 mož, dočim znaša vladna večina 130 poslancev in nikdar bi ne prišlo do povišanja neposrednih davkov v vseh pokrajinah. Prva in dosedaj edina dobrota Radičeve politike so novi davki za kmeta v omenjenih pokrajinah v znesku 229 in pol milijonov dinarjev. To si naj zapomnijo oni kmetje in delavci v Prekmurju, Posavju in krajih ob Sotli, ki so volili Radiča in naj pričakujejo še nadaljnih, novih bremen, ako bo Radič še naprej čakal v Zagrebu na — dobrote iz Beograda.

Borba za naše ceste.

Beograd, 21. junija 1923.

Slovenija se je lahko dosedaj ponašala, da je imela iza predvojne dobe kolikor toliko lepe državne, deželne in okrajne ceste. Zgradili in vzdrževali smo si jih po večini sami s svojim denarjem. Prišel je preobrat in odslej so naše ceste leto za letom v nevarnosti, da se jih zanemari in upropasti, kakor so upropastili ceste na Balkanu. Ze lansko leto so naši poslanci bili hud boj proti nakani, da se iz državne blagajne ne da za ceste v Sloveniji skoro nič in da se vrže na cesto pridne slovenske cestarje.

Dne 19. junija se je narodni skupščini predložil začasni državni proračun. To so takozvane dvanajstine za julij, avgust in september 1923. Srbska radikalna stranka, ki je sedaj sama na vladi, je s tem proračunom pokazala, da tam, kjer se deli iz državnih kas davčni denar, poznajo samo Srbijo, Crno goro in Makedonijo. Za slovenskega Lazarja imajo samo drobtine.

Najbolj se vidi v predlogu o dvanajstih pri točkah o cestah in mostovih, kako si vladna večina deli mastno pečenko. V členu 9, kjer gre za državne podpore za deželne in okrajne ceste, je določeno od 45 milijonov dinarjev za Slovenijo samo borna svotica od 2.600.000 D. Vse drugo pa gre z malo izjemo za srbske kraje.

Se večja je krivica, ki se godi naši slovenski zemlji od strani srbske radikalne stranke oziroma vlade pri

iz njega med poukom. «Vaš čas je minil! — Tule na tleh sem naredil iz dveh palic tisto praznoverno znamenje vaše prejšnje vere. Stopili bodete nanj in s tem pokazali, da se mu odpovedujete. In poljubili bodete koran v znak, da sprejmete njegove nauke. Kar pa še več potrebujete pouka, vam ga bom dal med potom.»

Ujetniki so vstali. Odločilni trenutek je prišel —.

Izvzemši morebiti oba Belmonta in gospodično Adams nobeden izmed sedmerih nesrečnežev ni bil preveč globokoveren. Otroci tega sveta so bili in dejanja marsikaterega izmed njih so bila v ravnem nasprotju z znamenjem, ki je ležalo pred njimi na tleh. Pa vkljub temu so bili kristjani, spoznavalci križa, in križ jim je bil sveto znamenje, katerega so se učili častiti že v zgodnji mladosti in v katerega so vkljub svoji — morebiti navidezni — mlačnosti upirali oči vse življenje.

Gotovo da jim sredi njihovega lahkomišelnega življenja nikdar ni niti na um prišlo, da bi dali kri in življenje za vero Križanega. — Današnji svet s svojim mišljenjem in hotenjem ni tak, da bi vzgajal mučenike krvi.

Toda prav tako gotovo je, da je marsikatero tako posvetno srce, ki greši in je mlačno bolj iz slabosti ko iz hudobije, da je močno dovolj tudi za mučniško smrt, posebno še, če ga pretrese in zrahlja resnoba življenja in težka roka usode.

In taki so bili naši ujetniki.

Povrh pa je še sodeloval pri njihovi odločitvi tudi njihov evropski ponos, ponos belega plemena, ki jih je nepremostljivo ločil od sirovih, krutih beduinov in jih nerazdružljivo vezal s krščanstvom, z vero njihovih sorojakov. Tudi evropska možata značajnost jim je branila, izpreminjati versko naziranje pod pritiskom roparjev in divjakov. —

Trenuten molk je zavladal —.

Dolgi listi košatih palm so rahlo šepetali nad njihovimi glavami v večernem vetriču in — ali se ni med šuštenje palm vmešaval nek drug tuj, nenavaden glas —?

(Dalje prihodajše).

členih 10, 11 in 12. Iz dolarskega posojila se uporabi za popravilo cest in vzdrževanje cest v Srbiji in Črni gori 23 milijonov dinarjev, za nove ceste v Srbiji in Črni gori 60 milijonov dinarjev, za nove mostove v Srbiji in Črni gori 20 milijonov dinarjev. Slovenija dobi vsega skupaj samo 2.600.000 dinarjev, a Srbija, Črna gora in Makedonija okroglo 140 milijonov dinarjev, to je 560 milijonov kron.

To so naravnost strašne svote. Tako je začela vladajoča srbska radikalna stranka plačati naše kraje. Ti Slovenec plačuj, da boš črno gledal, a dobiček od tega naj imajo samo srbski kraji.

V sredo, dne 20. junija je prišel ta predlog srbske radikalne vlade, ki nosi znak vnebovpijoče krivice, pred finančni odbor narodne skupščine. Jugoslovanski klub so v tem odboru zastopali poslanci Vesenjaj, Zebot in Kulovec. Imeli so poverjeno težko nalogo, da skušajo izpodbiti grdo nakano vladnega predloga.

Zalibog imajo srbski radikalci kot vladinovec absolutno večino tudi v finančnem odboru. Oni lahko počenjajo kar hočejo. To pa le po zaslugi zagrebškega Radičiča, ki je ostal s svojimi 70 poslanci doma za pečjo. Ko bi bil Radičič prišel v Beograd v parlament, bi bila srbskim radikalcem odvzeta v finančnem in drugih odborih večina. V tem slučaju bi stalo proti 130 glasovom srbskih radikalov in z njimi zvezanimi nemškimi poslanci ter Turki iz Makedonije okoli 180 poslancev drugih strank. Samo Radičič je kriv, da je sedanja vladna večina v parlamentu tako «svinjisko» gospodarji.

Ko je torej 20. junija prišlo do razprave radi omenjenih predlogov vlade, so naši zastopniki skoro osamljeni dolge ure se borili proti velikanski krivici, ki se nam godi. Poslanca Zebot in Vesenjaj sta pri vsakem paragrafu in stavku stavila spreminjevalne predloge in jih utemeljevala stvarno in podprla z dokazi in številkami. Navzoča sta bila pri seji tudi finančni minister in minister za ceste.

Poslanec Zebot je med drugim stavil te-le predloge:

1. Da se za okrajne ceste v Sloveniji zviša državni prispevek za 2 in pol milijona dinarjev.

2. Da se zgradbo novih cest v Sloveniji določi potrebna svota, kakor je predlagala gradbena sekcija v Ljubljani. (Tu prideta predvsem v poštev cesta Veljka—Apačka kotlina na Štajerskem in cesta Saje—Begunje na Kranjskem).

3. Da se podržavijo najbolj rabljene okrajne ceste v Sloveniji v izmeri 1.376 km, kakor je že 16. decembra 1921 predlagala gradbena direkcija v Ljubljani. Za prve tri mesece predlaga v to svrho 4 milijone dinarjev.

Po hudi in ostri razpravi so vladinovec sklenili, da ostane pri njihovem vladnem predlogu. Sklenili so, da naj finančni in gradjevinski minister skupno določita, koliko bosta odvzela od milijonov, ki so določeni za Srbijo in koliko se bo določilo za naše predloge.

V četrtek, dne 21. junija je ob začetku seje poslanec Zebot ponovno stavil predlog za ceste v Sloveniji in še dostavil, da se cestarjev v Sloveniji nikakor ne sme odstaviti.

Cela stvar pride še v razpravo v celo zbornico in sicer ob priliki, ko se bo razpravljalo podrobno o dvanajstih. Tudi tu bodo naši poslanci zopet zastavili vse moči, da dosežejo za Slovenijo, kar nam gre.

Težke so borbe, ki jih bojujejo poslanci Slovenske ljudske stranke v parlamentu. Posebno težavno stališče imajo radi tega, kar hrvatskih Radičičevih poslancev ni na pomoč. Srbske stranke imajo večino in nas preglašujejo. Krivic, ki se nam godijo, so sokrivi tisti volilci, ki so glasovali dne 18. marca za Radičiča ali za Nemce. Radičič shranjuje ameriške dolarje, a nemški poslanci so se popolnoma prodali srbski vladni radikalni stranki.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Radikalna vlada je po hujskanju demokratov popolnoma zavozila v skrajno protislovensko in protihrvatsko politiko. Najsilnejši napad na Slovenijo in Hrvatsko tvorita vojni in davčni zakon. Pri vseh predlogih glede vojaštva, ki jih stavijo naši poslanci v imenu pravice, človečnosti in kulture, so demokrati najzagrizenjši nasprotniki in celo za batine so glasovali. Ko se je govorilo o kreditih za ministrstvo poljedelstva, je povdarjal naš poslanec Krajnc, da vlada vedno naglašaja agrarni značaj naše države, ne izvaja pa iz tega dejstva potrebnih posledic. Doslej se nobena vlada ni brigala za poljedelstvo, kakor bi to bilo potrebno, a najmanj za poljedelstvo v Sloveniji, čeprav si je znal slovenski narod, dokler je bil avtonomen, urediti svoje gospodarstvo tako, da so kmetje v kljub nerodovitnosti zemlje mogli živeti doma. Sedaj pa bo moral naš kmet propasti, kr mu bo zadel smrtni udarec novi vojni in davčni zakon. Zato zahteva slovenski kmet avtonomijo, da si sam uredi postavbe v svojo in splošno korist. Slovenski kmet hoče plačevati one davke, ki si jih bo sam določil in bo tudi nadziral, kam ti davki gredo, da se bodo uporabljali za napredek ljudstva, ne pa kakor sedaj, ko gre polovica davka za vojsko, katere je polovica nepotrebna.

Radi silnega davčnega vijaka so spori celo med radikalnimi poslanci in kmetje pravijo ministrom: «Vam gospodje je lahko, vi ostanete v Beogradu, mi pa moramo med kmete in povedati, da bodo 6 kratne davke plačevali. — Ministri pa pravijo, da se davki morajo

sprejeti, ker drugače pade vlada in bi lahko volitve vodila kaka druga stranka.

Nedeljsko zborovanje Radičeve stranke v Zagrebu, na katerem bi pa nastopil tudi dr. Trumbić ter odgovarjal Pašiču glede napačnih trditvev o ustavitvi Jugoslavije, je vlada prepovedala in to zopet dokazuje, da prevladujejo v njej zaslepljeni ljudje, ki odklanjajo vsak sporazum.

V BOLGARIJI

se kmetje še vedno borijo proti vladi in Stambolijski je še kot mrtev strašen za gospodo, ker kmet ne bo dal iz rok, kar je dobil pod njegovim vodstvom in bo prej ali slej zatri nasilno domačo in tujo gospodo. Kmetijski pokret vodi tovariš pokojnega Stambolijskega Rajko Daskalov, ki je bil zastopnik prejšnje bolgarske vlade v Pragi. V Pragi je ostal ter osnoval zastopstvo in vodstvo bolgarskih republikancev.

V ALBANIJI

se je začelo od strani vlade delo za proglasitev monarhije in ustoličenje nemškega princa Wieda kot kralja, proti temu pa vstaja severnih plemen, ki zahtevajo ljudsko glasovanje glede monarhije ali republike.

Vlada se za vse predloge ni zmenila, proti ustašem je poslala svojo vojsko, ki je pa doživela že več porazov. Za monarhističnem gibanjem v Albaniji stoji Italija, ki zasleduje svoje posebne namene, in v zvezi je vse to s preobratom v Bolgariji in pa z delovanjem ruskih carističnih generalov, kakor je zloglasni Wrangel.

Italija.

Fašistovska vlada pripravlja nov volilni zakon, ki bi večinski stranki dal na račun manjših strank kar največ mandatov in bi slovenska in nemška narodnostna manjšina ostala brez zastopstva. Fašistom so posebno nevarni popolari ali Ljudska stranka.

Sv. stolica je v svojem glasilu priobčila uradno izjavo, v kateri naglašja, da sv. stolica stoji izven vseh političnih strank in da ni v nikakvi zvezi z ljudsko stranko. To izjavo skušajo fašistovski krogi izkoristiti proti popolarom, češ, da sv. stolica odgovornost za njihovo delo odklanja.

Fašisti spoznavajo, da jim z izjavo sv. stolice ni nič pomagano. Zato skušajo od vatikana izsiliti odločnejšo izjavo proti popolarom. Fašistični in polfašistični listi očitajo sv. stolici, da je s svojo izjavo zavzela «prekomodno stališče».

Fašistični strah pred popolari je, kakor se vidi, zelo velik. Pomagalo pa jim to ne bo nič. Zastonj pričakujejo liberalci (kakji to so fašisti), da jim bo Cerkev pomagala oslabiti stranko katoliškega ljudstva.

RUSIJA.

Trocič je izjavil na nekem zborovanju v Moskvi: «Naše razmerje do Anglije še ni trdno in Rusija utegne naleteti na nove nevarnosti. Ruski odgovor na angleške zahteve je bil diktiran od sledečega razmišljanja: Če so Angleži velikodušni, smo mi še velikodušnejši. Ako oni nočejo vojne, je tudi mi nočemo. Brezuspšen pa bo ostal vsak poskus, da se postopa z Rusijo kot s kako kolonijo v svrho izkoriščanja. Dokler pa mednarodni položaj ni ustaljen, mora Rusija misliti na svojo obrambo. Sovjetska vlada vodi nacionalno politiko in spoštuje pravice vseh narodov, ki se nahajajo v sovjetski federativni republiki. Tako je centralna sovjetska vlada v Moskvi na primer omogočila vsem sovjetskim federativnim republikam na vzhodu, da te same razpolagajo s svojim bogastvom in da same upravljajo in vodijo svoja podjetja. V Turkestanu pa je organizirana narodna armada, ki stoji sicer pod vrhovnim centralnim vodstvom, a mora sama skrbeti za varstvo svojih mej».

Napovedanih shodov na Petrovo in v nedeljo, 1. julija ne bo!

Politični položaj v Beogradu je tako važen, da zahteva prisotnost vseh poslancev Jugoslovanskega kluba. Radi važnosti političnega položaja odpadejo shodi, ki so bili napovedani za Petrovo 29. t. m. in sicer za Petrovo v Št. Lenartu ter v Ptujju in za nedeljo 1. julija za Maribor levi in desni breg ter Slov. Bistrico v dvorani rokodelskih pomočnikov v Muriboru. Kakor hitro bo politični položaj vsaj nekoliko razčiščen, bodo prihili naši poslanci med volilce in jim poročali o položaju.

Iz delovanja naših poslancev.

Demokrati za surovo nasilje pri vojaki. Vsak Slovenec že zna dovolj iz poročil iz časnikov in tudi iz pripovedovanja naših fantov vojakov, koliko da morajo slovenski in hrvatski fantje-vojaki pretrpeti v garnizijah po Srbiji, Bosni, Črnigori in ob albanski meji. Za zboljšanje žalostne usode naših fantov vojakov se je edino zanimal ter neustrašeno potegoval naš Jugoslov.

klub. Sedaj pripravljajo v narodni skupščini novi vojaški zakon in se vršijo tozadevna posvetovanja v takozvanem vojnem odseku. V tem vojnem odseku je posebno delaven naš poslanec Bedjanič, ki je zahteval na odsekovski seji dne 23. t. m., da se ukine vsaka telesna kazen pri vojaki. Proti predlogu poslanca Bedjaniča so glasovali demokratje. Demokratje dr. Kukovec in Zerjav so že pod prejšnjo vlado vedno lagali o svojih izjavah v parlamentu, kako se našim fantom pri vojaki godi dobro, kako da so zadovoljni in si ne želijo prav nobenega zboljšanja razmer. Kakor demokratje so izjavljali tudi samostojni. Ostanke demokratske stranke, ki so še prišli pri zadnjih volitvah v parlament, pa so še tudi sedaj za batinanje slovenskih naših fantov. Slovenci, dobro si zapomnite za prihodnost, kdo bo kriv in odgovoren za bodočo vojaške batine!

Za odpravo takse za vozove na vzmetih (fedrah) je v finančnem odboru dne 20. junija nastopil v imenu Jugoslovanskega kluba poslanec Zebot. V obširnem in stvarno utemeljenem govoru je dokazoval navzočim ministrom in poslancem, kako velike krivice se godijo našim ljudem glede tega davka. V Srbiji plačujejo samo veliki bogataši ta davek, a pri nas v Sloveniji neusmiljeno iztirjavajo te takse celo od vozov, s katerimi vozijo občine bolnike, zdravnike, duhovnike, invalide. Davčne, oziroma finančne oblasti kljub nebrotinim naredbam še danes prav ne vedo, kateri vozovi so po zakonu podvrženi taksi. Finančni minister je odgovoril, da se bo zakon o taksah spremenil in tedaj bo minister naredbo skušal omiliti. Vladna večina je zopet glasovala proti našemu predlogu. Ne bo prej bolj, dokler ne dobimo svoje lastne kase. Zatorej ostanimo trdni pri svoji zahtevi: Finančna avtonomija Slovenije je edina naša rešitev. Druge rešitve za nas ni!

Občine v Sloveniji ter opravljanje županskih, oziroma tajniških poslov. Poslanec SLS Nemanjč je dne 21. junija govoril v skupščini med drugim sledeče: V Srbiji imajo občinske tajnike, ki prejemajo gotovo svoto iz drž. blagajne. Pri nas v Sloveniji pa imamo občine, imamo občinske tajnike, za katere politična oblast, oziroma ministrstvo notranjih zadev ne prispeva niti vinarja. Naše občine so v sedanjem času preobremenjene z različnimi državnimi deli, tako da danes župani izvršujejo 60% državnih poslov. Pomislimo samo, koliko imajo župani opravila s popisovanjem trena ali s popisovanjem mladeničev ob času rekrutovanja, s popisovanjem ob času žetve, selve itd. Župani so s tem delom tako preobremenjeni, da morajo imeti pomoč, ako hočejo skrbeti za svoje gospodarstvo. Poznam pri nas kmete-župane, ki morajo, ker nimajo tajnikov, ker občine nimajo sredstev, da bi jih vzdrževali, po dnevi delati na polju, po noči pa delati s peresom za državo, da rešijo zadeve, katere politična oblast zahteva od njih. Za vse to ne dobijo od države niti vinarja. (Poslanec Zebot zakliče: Dobivajo brce! Župane smatra vlada za svoje hlapec!) Če vstedi preobilice poslov ne morejo vsega pravočasno in redno izvršiti, se proti njim uporabljajo vse mogoče sekature in kazni in se jim tako odvzame še tisto zadnje veselje do državne uprave, kateri žrtvuje svoje zdravje in svoj nočni počitek. Zato zahtevamo od g. ministra, da upošteva zahteve naših županov, da tudi oni dobe primerno odškodnino za delo, katero vršijo v prid države. So pa še druge težave, ki jih imajo župani pri nas v Sloveniji in s katerimi so združeni tudi občutni stroški. Naši župani imajo navadno po 300 do 1000 K letne nagrade kot nekako odškodnino za svoj trud. Vojaška uprava pa zahteva od njih, kakor sem že prej rekel, vse mogoče stvari. Dasi to ne spada v to ministrstvo, vendar je dolžnost ministra notranjih zadev, da bi se v tem oziru tudi zavel za naše župane pri vojnem ministrstvu. Vojaška uprava namreč zahteva od naših županov, da morajo ob poklicu rekrutov peljati mladeniče na dotično komando, kamor spadajo. Ako bi se že določilo, da spremljajo vse mladeniče iz svoje občine naenkrat, hi to še šlo in bi bili tudi stroški primeroma majhni. Sedaj pa morajo spremljati enkrat mladeniče, ki so potrjeni k pehoti (pešadiji), drugič one, ki so potrjeni k konjenici, tretjič zopet one, ki morajo k neberački četi in čez par mesecev zopet one, ki marajo odriniti k vojni mornarici. Umevno je, da so s tem spremljanjem rekrutov združeni veliki stroški, za katere pa država ne plača prav nobene odškodnine. Pri nas imajo občine, ki so oddaljene od železnice po pet, šest ali še več ur, tako da župan, oziroma njegov namestnik, ki spremlja potrjene mladeniče, izgubi po dva dni. Je torej popolnoma krivično, da se nalaga tako breme občini. Mi imamo skušnjo že od prej, da so se naši rantje vedno točno odzvali poklicu vojaških oblasti, da sami šli vsak k svojemu polku in zopet sami prišli nazaj. Jaz bi tukaj predlagal, če je v naši državi že tako urejeno, da mora župan spremljati rekrute in vsled tega izgubi po dva dni časa, da mu država izplača za to primerno odškodnino.

Za po toči poškodovane občine v ptujskem in rogaškem okraju sta poslanci Vrečko in Vesenjaj skupno z ostalimi tovariši vložila interpelacijo za nujno odpomoč in odpis davka. Na prošnjo obeh poslancev je okrajno glavarstvo že izvršilo uradno cenitev škode, ki znaša v nekaterih občinah od 100 odstot. (Crmožiše in Zetale). Poslanci so storili svojo dolžnost, če bo tudi vlada storila svojo, bomo videli.

Naša poslanca za nadaljevanje dela na novi žel. progi Murska Sobota—Ormož. Naša dva prekmurska poslanca Klekl in Šiftar sta posredovala te dni pri ministru za javna dela glede nadaljevanja dela nove železniške proge Murska Sobota—Ormož. Na posredovanje ravnokar omenjenih poslancev je dovolil minister za nadaljevanje del kredit 5 milijonov dinarjev.